

Жуль В.О., бакалавр
Київський національний
університет технологій та дизайну
Радіонова Н.Й., д.е.н., доц.
Київський національний
університет технологій та дизайну

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Необхідною умовою здійснення процесу виробництва є постійна наявність виробничих запасів у потрібній кількості та асортименті, що обумовлює актуальність проведення аудиту запасів на підприємстві.

Основною стадією в аудиторському процесі є дослідна стадія, протягом якої, власне, і відбувається процес контролю операцій з виробничими запасами підприємств шляхом застосування методичних прийомів, які реалізуються через виконання аудиторських процедур.

Основними напрямками контролю матеріально-виробничих запасів є:

- наявність,
- приналежність,
- оцінка,
- використання.

У зв'язку з цим в обов'язку аудитора входять перевірка збереження цінностей; вивчення стану внутрішнього контролю за рухом матеріалів; перевірка правильності оцінки і раціональності використання виробничих запасів у виробництві; установлення дотримання норм запасів, а також витрати сировини і матеріалів відповідно до діючих норм.

Одним з головних методичних прийомів контролю операцій з виробничими запасами є інвентаризація, якою і рекомендується розпочинати аудит на базисних підприємствах. Інвентаризація виступає найважливішим органолептичним методичним прийомом аудиторської роботи.

Порядок організації та здійснення інвентаризації виробничих запасів докладно описаний у Інструкції No 69, тому нема потреби докладно описувати її в цьому розділі. Результати інвентаризації оформляють типовими формами документів, затвердженими цією Інструкцією, статистичними органами або

спеціалізованою документацією, затвердженою міністерствами і відомствами в установленому порядку. До таких документів можна віднести інвентаризаційних опис виробничих запасів, порівняльні відомості та ін.

До предмета аудиту виробничих запасів належать процеси та явища, відображені документально, пов'язані з рухом виробничих запасів, їх залишками, оцінкою тощо.

Об'єктами аудиту виробничих запасів є:

- кількісне та якісне приймання запасів від постачальника, а також при внутрішньому переміщенні в міжцеховому напрямку, між матеріально відповідальними особами, складами та виробництвом.

- умови зберігання запасів і закріплення матеріальної відповідальності.

- норми витрат сировини і матеріалів на виробництво та їх дотримання – перевіряється обґрунтованість затвердження норм та їх застосування в лімітно-забірних картках і відомостях на витрачання матеріалів;

- первинна документація з обліку запасів досліджується в частині достовірності відображених у ній господарських операцій;

Джерела інформації аудиту виробничих запасів являють собою предметну область дослідження. Це нормативні документи, облікова політика підприємства та джерела, в яких зафіксована інформація, що характеризує залишки і рух виробничих запасів.

Предметна область дослідження виробничих запасів включає:

1. Внутрішні нормативні та загальні документи клієнта.

2. Облікову політику клієнта з питань обліку виробничих запасів.

3. Договори з матеріально відповідальними особами.

4. Договори з контрагентами.

5. Документацію суб'єктів внутрішнього контролю з питань контролю за раціональним використанням та збереженням виробничих запасів.

6. Первинні документи та реєстри обліку по рахунках, призначених для ведення бухгалтерського обліку виробничих запасів.

7. Регістри зведеного синтетичного обліку (Головна книга), оперативну, статистичну та фінансову звітність.

8. Інші документи, що відображають факти господарської діяльності, пов'язані з придбанням та списанням виробничих запасів.

9. Місця зберігання виробничих запасів, включаючи ваговимірні пристрої.

10. Технологічний процес виробництва, а саме, інформаційні потоки щодо руху сировини і матеріалів від складу матеріалів до складу готової продукції, тобто проходження матеріалів від однієї стадії виробництва до іншої, їх перетворення на готову продукцію[2].

Для узагальнення інформації про наявність та рух належних суб'єкту господарювання предметів праці, призначених для обробки, переробки, використання у виробництві й для господарських потреб, призначений бухгалтерський рахунок класу 2 «Запаси», а для узагальнення інформації про наявність та рух належних підприємству виробничих запасів призначено рахунок 20 «Виробничі запаси».

Здійснюючи аудиторське дослідження, аудитор вивчає документи, за допомогою яких відтворює ланцюг господарських фактів від придбання запасів, їх зберігання і до списання. Дослідження не обмежується вивченням бухгалтерських документів. Аудит виробничих запасів не може здійснюватися без досліджень оперативного обліку, інформації з діловодства (накази про зміну матеріально відповідальних осіб; про проведення ревізій, інвентаризацій; про розгляд результатів ревізій та інвентаризацій тощо), висновків спеціалістів (щодо якості та придатності запасів, доцільності їх придбання, списання).

Література

1. Радіонова Н.Й., Окончук А.Р. Значення бухгалтерських компетенцій для реалізації управлінських функцій на підприємстві / Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації» 10 листопада 2020 р. Київ, КНУТД. С.84-85.

2. Управління витратами промислового підприємства в ринкових умовах: теорія, методологія, практика: монографія / Н.Й. Радіонова. Київ : КНУТД, 2019. 405 с.